

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 386/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť E. K., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Č. & D., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. P. Č., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 137/2008-102 z 13. augusta 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2009 doručená sťažnosť E. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Č. & D., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. P. Č., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 137/2008-102 z 13. augusta 2009 (ďalej len „rozsudok z 13. augusta 2009“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť H., s. r. o., B., ako navrhovateľka sa návrhom na začatie konania podaným Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhala od sťažovateľky ako odporkyni zaplataenia peňažnej pohľadávky z dôvodu vrátenia pôžičky v sume 13 277,57 € s príslušenstvom. Konanie o návrhu navrhovateľky bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 21 C 37/07.

Okresný súd svojím rozsudkom č. k. 21 C 37/07-66 z 11. apríla 2008 (ďalej len „rozsudok z 11. apríla 2008“) uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť navrhovateľke 13 277,57 € s 8 % úrokom z omeškania ročne od 23. decembra 2004 až do zaplataenia a povinnosť zaplatiť navrhovateľke trovy súdneho konania v sume 2 868,88 €.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky preskúmal rozsudok okresného súdu z 11. apríla 2008 a rozsudkom z 13. augusta 2009 ho potvrdil.

Sťažovateľka uviedla: *„Predmetom sporu medzi sťažovateľkou a navrhovateľom v priebehu dokazovania pred krajským ale aj okresným súdom sa stala otázka akú typovú zmluvu účastníci konania verbálne medzi sebou uzavreli? Kým navrhovateľ tvrdil že zmluvu o pôžičke, sťažovateľka tvrdila že zmluvu o sprostredkovaní...“* Ďalej uviedla, že krajský súd *«dospel zhodne s okresným súdom k záveru, že sťažovateľka neuniesla dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení, že medzi ňou a navrhovateľom došlo k uzavretiu ústnej zmluvy o sprostredkovaní a teda, že predmetná suma jej bola vyplatená ako provízia za sprostredkovanie obchodu... Sťažovateľka sa s právnymi závermi krajského súdu o uzavretí zmluvy o pôžičke nestotožňuje, lebo z odôvodnenia rozsudku nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Právne závery krajského súdu o uzavretí zmluvy o pôžičke sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami lebo z nich v žiadnej možnej*

interpretácii zachytených v spise ale ani z odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, v dôsledku čoho rozsudok krajského súdu považuje za rozporný s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S dôkazmi preukazujúcimi tvrdenia sťažovateľky, ktoré na pojednávaní boli bez akýchkoľvek pochybností potvrdené a aj v dôvodoch rozsudkov oboch súdov konštatované sa ani okresný ale ani krajský súd náležité nevysporiadali. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nie je možné zistiť, čo ho viedlo k tomu, že tieto dôkazy nebral do úvahy v súvislosti s tvrdeniami na ktoré dal dôraz, teda nedá sa zistiť ako ich vyhodnotil... Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. A práve ten z rozsudku krajského súdu sa nedá zistiť, lebo v ňom absentuje.

Oba všeobecné súdy sa prispôsobili „úradníckemu“ spôsobu výkonu súdnictva. Tento spôsob vychádza zo pseudodeduktívneho výkladu právneho predpisu, ktorý sa obyčajne označuje ako zákonný existencializmus. Prejavuje sa prehnaným dôrazom na zistenie skutkových okolností prípadu, ktoré sa sudcovia snažia subsumovať pod konkrétne zákonné ustanovenia. Právny predpis je tu chápaný ako nesporná právna forma, ktorá už dopredu dáva jednoznačnú odpoveď na situáciu konkrétneho súdneho sporu. Takémuto úradníckemu spôsobu výkonu súdnictva potom zodpovedá aj spôsob vyhotovenia súdnych rozhodnutí, ktoré sú síce obširne, ale s absenciou právno-kreatívneho aspektu. Zjednodušene povedané, dve tretiny rozhodnutia tvorí popis skutkového stavu (popis obsahu žaloby a vyjadrení sa k nej a prehľad vykonaných dôkazov) a jednu tretinu právne normy, ktoré súd použil pri ich aplikácii na konkrétny prípad. Celé odôvodňovanie (a teda vlastná súdnoprecedenčná hodnota súdneho rozhodnutia) sa potom často zúži na strohé konštatovanie, že na základe zistených dôkazov súd rozhodol podľa príslušných právnych noriem.

S poukazom na vyššie uvedené sťažovateľka je názoru, že tak okresný ako i krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam ktoré sú v extrémnom rozpore s obsahom spisu a ich postup je možné hodnotiť ako svojvôľu, ktorou porušili ústavné právo sťažovateľky na zákonný a spravodlivý proces.

Postup krajského súdu ktorý sa nekriticky a formálne stotožni! so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu bez toho, aby vo vydanom rozhodnutí na argumenty

rozhodujúce pre správne rozhodnutie dal práve na tieto špecifickú odpoveď, zaťažil vydané rozhodnutie vadou arbitrárnosti, čím porušil právo sťažovateľky na zákonný a spravodlivý proces.».

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo L. K... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 9 Co 137/2008-102 z 13. augusta 2009 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 9 Co 137/2008-102 z 13. augusta 2009 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť L. K... trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 292,38 €... na účet jej právneho zástupcu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu a krajského súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 13. augusta 2009.

Sťažovateľka vidí porušenie označeného základného a iného práva v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov v rozsudku krajského súdu z 13. augusta 2009 a v jeho nedostatočnom odôvodnení.

V posudzovanom súdnom konaní medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľka poukázala sťažovateľke žalovanú sumu. Navrhovateľka tvrdila, že túto sumu poukázala sťažovateľke z titulu pôžičky (a preto sa svojím návrhom na začatie konania domáhala jej

vrátenia) a sťažovateľka na svoju obranu tvrdila, že táto suma jej bola poukázaná dôvodne z titulu odmeny za sprostredkovateľskú činnosť vykonanú v prospech navrhovateľky.

Okresný súd aj krajský súd (ktorý rozsudkom z 13. augusta 2009 potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny) zhodne dospeli k záveru, že sťažovateľke bola navrhovateľkou sporná suma uhradená z titulu pôžičky, a preto je návrh navrhovateľky, ktorým si uplatňuje vrátenie poskytnutej pôžičky, dôvodný.

Sťažovateľka v sťažnosti zhrnula obsah dôkazov vykonaných v posudzovanom konaní, podrobne zhrnula podstatné skutkové zistenia a právne závery okresného súdu aj krajského súdu a uviedla, že podľa nej nemajú oporu vo vykonaných dôkazoch.

Podľa názoru sťažovateľky, na rozdiel od záverov všeobecných súdov, obsah vykonaných dôkazov preukazoval práve jej tvrdenie o tom, že sporná suma jej bola navrhovateľkou poskytnutá z titulu odmeny za sprostredkovanie, a preto navrhovateľka nemá nárok na jej vrátenie.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce

a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vecná argumentácia sťažovateľky pozostáva v podstate zo zhrnutia obsahu dôkazov vykonaných v posudzovanom konaní s poukazom na to, aké skutkové a právne závery z nich vyvodili všeobecné súdy, a na rozdiel od nich, aké závery z nich bolo namieste vyvodit' podľa sťažovateľky.

Vzhľadom na uvedený obsah sťažnosti, ku ktorej bol pripojený aj rozsudok krajského súdu z 13. augusta 2009, a vzhľadom na to, že v posudzovanom konaní išlo o objasnenie v podstate jednoduchej skutkovej a právnej otázky (či došlo k poskytnutiu pôžičky sťažovateľke navrhovateľkou, a to dôkazmi ako svedecké výpovede, príkaz na úhradu žalovanej sumy a výpovede obsiahnuté v inom súdnom spise), ústavný súd považuje za nadbytočne opakovane citovať obsah vykonaných dôkazov a závery všeobecných súdov, resp. závery, ktoré z nich podľa sťažovateľky vyplývajú.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu z 13. augusta 2009 konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti právnych záverov krajského súdu alebo ktoré by spočívali v nedostatočnom odôvodnení jeho záverov.

Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie posudzovaného rozsudku krajského súdu je dôsledné a vyčerpávajúce, skutkové a právne závery v ňom uvedené sú v logickej súvislosti podložené obsahom dôkazov vykonaných v posudzovanom konaní a sťažovateľka neuviedla vo svojej sťažnosti argumenty, ktoré by boli spôsobilé spochybnit' správnosť a ústavnosť týchto záverov.

Ústavný súd považuje za potrebné dodať, že nespokojnosť sťažovateľky s výsledkom posudzovaného konania a jej nesúhlas so skutkovými závermi všeobecného súdu pri hodnotení dôkazov a jeho právnymi závermi nemôže viesť k záveru o zjavnej

neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto záverov a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť skutkové a právne závery všeobecných súdov svojím vlastným.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že objektívne nemôže byť daná príčinná súvislosť medzi rozsudkom krajského súdu z 13. augusta 2009 a namietaným porušením sťažovateľkou označených práv. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celosti, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2009